

Oblici ponašanja su vrlo različiti i po sadržini i po jačini i složenosti ispoljavanja sa stanovista genetike najpogodnija je sledeća klasifikacija:

1. nasledno, genetski uobliceni vidovi ponašanja
2. ponašanje sa urođenom osnovom i okolinkom dogradnjom
3. razumno ponašanje

U nasledno uoblicene oblike ponašanja spadaju tropizmi, refleksi, urođeni nagoni i instikti. Za njih se nasledjuje shema ponašanja koja može biti jednostavna, ali i vrlo složena, a ostvaruje se po redoslijedu postupaka. Ovdje ne učestvuje svijest ni motiv jedinke. Tropizmi su elementaran vid ponašanja biljaka i životinja. Naziv potiče od grčke riječi tropos što znači obrt, okretanje. To je urođena osobina nekih biljaka i životinja da na neke spoljne sadržaje odgovaraju reakcijom pokretanja. Pozitivan tropizam je kretanje ka izvoru energije, a kretanje u suprotnom smjeru je negativan tropizam. Najpoznatiji tropizmi u svijetu su okretanje suncokreta prema suncu i lisca nekih biljaka prema suncu i svjetlosti, a u životinjskom svijetu - let noćnih leptira i mnogih mušica prema svjetlosti, bijeg bubasvabe u mrak itd. U biološkom pogledu tropizmi su namijenjeni samoodržanju. Oni imaju sličnosti sa безусловnim refleksima - urođeni, ustaljeni vidovi ponašanja. Ali kod tropizama dolazi do kretanja citavog tijela, a kod безусловnih refleksa samo jednog dijela. Refleksi su urođeni, automatski pokreti pojedinih dijelova tijela ili funkcionisanja pojedinih organa koje izazivaju određene draži. Neophodni su za život jedinke i njeno samoodržanje. Prema načinu ispoljavanja i fiziološkoj namjeni razvrstavaju se u grupu koja obuhvata refleksne radnje u oblasti fizičkog kretanja i održavanja položaja tijela i grupu refleksnih sekrecija pojedinih sekretornih organa.

Najjednostavniji refleksi prve grupe su spinalni, kicmenomozdinski (tetivni, kćni i misićni) refleksi. Oni imaju refleksni luk u kicmenoj mozdini pa se zovu i spinalni. To su npr. refleksne odbrambene reakcije na udar, ubod, toplotu i slično. Drugi dio uloge je pružanje osnove za razvitak složenijih refleksnih radnji, kao što su automatsko hodanje, podupiranje tijela protiv djelovanja sile Zemljine teže, automatsko održavanje ravnoteže i dr. Refleksni centri ovih pokreta su u raznim dijelovima proizvedene mozđine, ponsa, talamusa i malog mozga. Nervnim nitima ovi centri su povezani sa spinalnim, zatim međusobno kao i sa određenim dijelovima velikog mozga. Sistem omogućava obradu nadražaja na spinalnoj, supkortikalnoj i kortikalnoj nervnoj stepenici. U oblasti funkcionisanja pojedinih organa, kao složena refleksna reakcija, najpoznatija i najbolje izučena je alarmna reakcija ili stres. Ova reakcija je opsteg karaktera jer se javlja pri svakom izuzetnom naporu. Ako jedinku pogodi veliki, iznenadni strah, težak fizički napor, visoka ili niska temperatura, nagao gubitak velike količine krvi ili tečnosti i sl, jako se nadražuju centri u hipotalamusu i to za vegetativni nervni sistem (uglavnom simpatikus) i za lućenje adrenokortikotropnog hormona (ACTH), b - endorfina i nešto somatotropina (STH). Stimulacija simpatikusa naglo povećava lućenje adrenalina, hormona srca nadbubrega što povećava krvni pritisak (uzgredno lupanje srca) i izvrši korisnu preraspodjelu krvi. Pri tom misići u akciji dobiju više krvi zbog proširenja krvnih sudova u njima, a u ostalom dijelu tijela se smanji protok krvi. To ne važi za mozak, srce i bubrege koji u ovom slučaju dobiju više krvi. Adrenalin im povećava aktivnost najvećeg broja ćelija organizma. Povećano lućenje ACTH stimulise koru nadbubrežne žlijezde što dovodi do povećanja sekrecija kortikozola. Pri tome se povećava koncentracija glukoze u krvi. Glukoza je u povećanoj količini potrebna misićima u akciji i aktivisanim nervnim ćelijama. Vazna uloga hiperkortizolemije je ublažavanje pretjerane reakcije organizma, koja može biti i fatalna po organizam, nekad i više nego sam štetni agensi-stresor. Sustina alarmne reakcije je povećanje mentalne aktivnosti, povećanje snage, i sprecavanje pretjerane reakcije organizma koja nekad može ugroziti život osobe. Alarmna reakcija se može završiti na tri načina: akutni stresor može biti savladan; jedinka može podleći; osoba može preživjeti akutnu fazu borbe i proizvesti se boriti se sa stresorom. U ovom, trećem slučaju alarmna reakcija postaje prva faza, nekad dugotrajne refleksne reakcije koja se zove opšti adaptacioni sindrom. Prve podatke o stresu dao je Walter Cannon (1911) dokazavši da

se u emocionalnim stanjima aktivira srz nadbubrezne zlijezde i povećava lučenje adrenalina. U literaturi se alarmna reakcija (stres) nekad naziva Cannonova (Kenonova) reakcija i Cannonov (Kenonov) refleks.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com